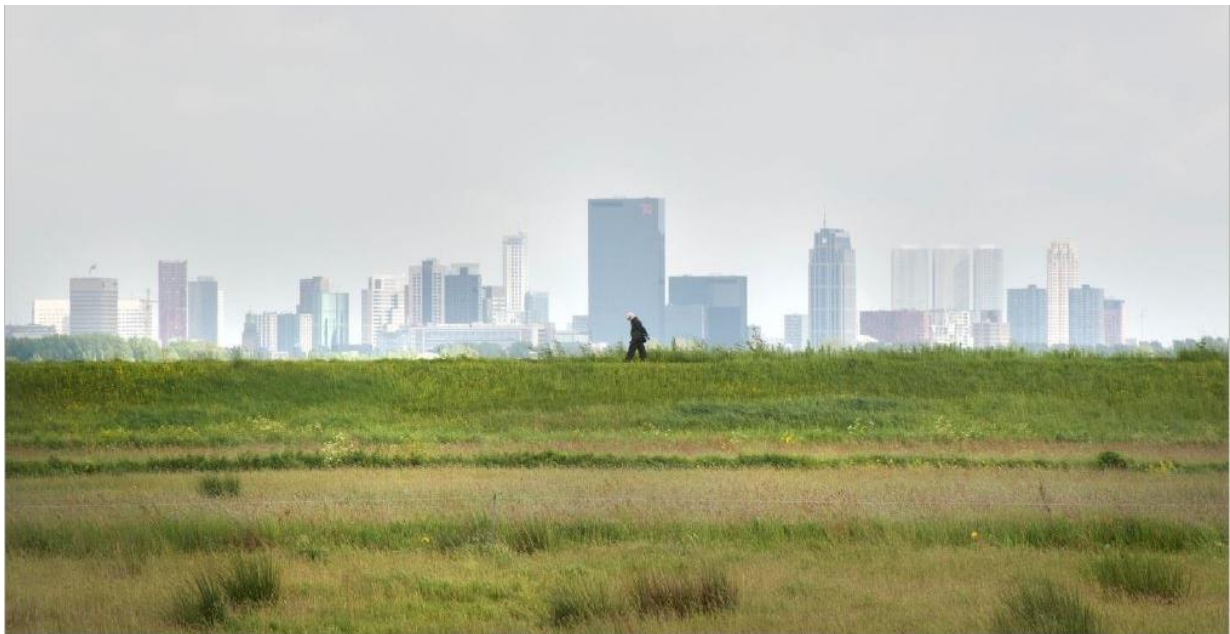

Op zoek naar de verbinding tussen platteland en stad

Nederland is een klein land, maar met behoorlijk grote opgaven voor de toekomst. Hoe maken we ons land klimaatbestendig, hoe zorgen we voor duurzame productie van energie en voedsel en hoe behouden we de leefbaarheid onder groei- en krimpbewegingen? Om deze opgaven het hoofd te bieden is meer verbinding tussen platteland en stad nodig. Deze verbinding is bovendien nodig om de aandacht vanuit beleid niet vooral op de stad maar ook op het platteland te richten. Zodat de kloof tussen bewoners uit platteland en stad die dreigt te ontstaan verkleind wordt. Maar hoe komt die verbinding tot stand? Tijdens de meet up 'Dialogoog tussen platteland en stad' vormden ruim honderd aanwezigen hier ideeën over, vanuit zowel het perspectief van het platteland als de stad, en alles daartussenin.

Door: Merel Ooms, Platform31

De P10 in samenspel met de stad

Ellen van Selm, burgemeester van de gemeente Opsterland en voorzitter van de P10, trapt de meet up af door de missie van de P10 te presenteren: een aantrekkelijk platteland dat in samenspel met de stad ruimte biedt voor oplossingen. Meer informatie over wat de P10 doet is te zien in dit [filmpje](#). Van Selm: "Tijdens de meet up willen wij het graag hebben over hoe dit samenspel gerealiseerd kan worden en welke oplossingen mogelijk zijn." Kortom: hoe kunnen we de handen ineen slaan om tot zinvolle oplossingen te komen?

Dorpen hebben een groot lerend en organiserend vermogen, wat ook zichtbaar is bij initiatieven op het gebied van leefbaarheid. Er worden bijvoorbeeld

slimme combinaties gemaakt zoals scholen met lage leerlingaantallen die samenwerking zoeken en sportclubs die spelers uit verschillende dorpen samenbrengen. Ook zijn er initiatieven zoals energiecoöperaties, kunstexposities, concerten en lezingen in dorpskerken. Deze ervaring kan een rol spelen in de uitwisseling met de stad.

Plattelandsbestuurders ervaren nog vaak dat beleid vanuit het Rijk erg randstadgericht is. Er wordt te weinig rekening gehouden met situaties die op het platteland anders kunnen zijn. En dat terwijl de stad ook schatplichtig is aan het platteland, zoals wijlen burgemeester van Amsterdam Van der Laan het formuleerde. In gesprek met elkaar moeten we af van stereotype beelden van platteland en stad. Het

platteland wordt bijvoorbeeld geassocieerd met krimp, terwijl dit lang niet overal het geval is.

Oogsten uit de stedenband Amsterdam Verantwoordelijke Hoofdstad

Karin van der Wansem, chef kabinet van de burgemeester van de gemeente Amsterdam, vertelt over de stedenbanden die haar gemeente onderhoudt vanuit het principe van 'Amsterdam Verantwoordelijke Hoofdstad'. De aanleiding voor de stedenband was dat burgemeester van der Laan tijdens zijn ministerschap van Wonen, Wijken en Integratie zag hoe krimpgemeenten in een negatieve spiraal terecht kunnen komen. Hij herinnerde zich dat Amsterdam ook te maken heeft gehad met wegtrekkende mensen vanwege verloedering in de stad. Omdat Amsterdam toen geholpen is, wilde Van der Laan nu andere gebieden helpen.

Met Sluis, Delfzijl en Heerlen is verkend wat samenwerking kan opleveren. Zo heeft Amsterdam een gespecialiseerd ambtenarenapparaat van 14.000 ambtenaren. Dit stelt Amsterdam in staat om kennis en expertise aan te dragen voor projecten in de stedenbandgemeenten. Zoals rond het opzetten van communicatie of evenementen. Of bij aanpassingen van een winkelcentrum in Delfzijl dat te groot was voor het aantal inwoners. Daar dachten Amsterdamse stedenbouwkundigen mee over aanpassingen.

Inmiddels is de samenwerking meer wederkerig geworden. Zo ging een groep Amsterdamse kinderen op vakantie in Sluis, en gingen kinderen uit Amsterdam op zeilvakantie met zeekadetten uit Delfzijl. Andere activiteiten zijn een optreden van het Concertgebouworkest in Heerlen, en van een bigband uit Delfzijl in het Vondelpark in Amsterdam.

Van der Wansem hoopt dat de stedenbanden inspiratie geven voor de toekomst. Van der Wansem: "Er zijn geen streefcijfers of doelen, het gaat om gewoon doen." De stedenband is een manier om een brug te slaan tussen platteland en stad door te laten zien dat we samen verantwoordelijk zijn voor opgaven als groei en krimp. Daarbij laten de stedenbanden zien dat de overeenkomsten tussen gebieden veel groter zijn dan de verschillen. Van der

Wansem: "Bij het Brexit referendum hebben we gezien wat er kan gebeuren als de kloof te groot wordt, dat was in feite een afrekening van het platteland met de grote stad Londen. Dat moeten we koste wat kost vermijden."

Ervaringen met de stedenband vanuit de gemeente Sluis

Antoine Dierikx van de gemeente Sluis licht toe hoe zij de stedenband met Amsterdam ervaren. Sluis is de meest Zuidwestelijke gemeente van Nederland en aangesloten bij de P10. Zij hebben te maken met ontgroening en vergrijzing, waarbij er vooral sprake is van krimp door sterfte van inwoners en minder door wegtrekken van jongeren. Het toerisme brengt meer mensen naar het gebied. Mede omdat er veel rust, ruimte, en natuur is.

Na eerste scepsis bij de gemeente Sluis over het idee van een stedenband met Amsterdam is men nu enthousiast. Dierikx benadrukt dat Sluis overigens niet altijd de underdog is ten opzichte van Amsterdam. Sluis heeft bijvoorbeeld veel meer restaurants met Michelinsterren per inwoner.

De samenwerking met Amsterdam is gebaseerd op drie pijlers. In de pijler 'government to government assistance' vinden bijvoorbeeld masterclasses plaats over demografische ontwikkelingen en advisering op bredere terreinen door ambtenaren uit Amsterdam. Voor de tweede pijler 'society to society assistance' zijn er onder andere workshops voor de jeugd in Sluis, van het Nationaal Ballet en de Stadsschouwburg. Onder de derde pijler 'wederkerigheid' valt een vakantie voor kansarme jongeren en een vakantie voor een gezin dat slachtoffer is van treitergedrag, beide georganiseerd door Sluis.

De stedenband is om verschillende redenen van belang. Allereerst vanwege de kennisdeling waarbij stad en platteland van elkaar kunnen leren. Daarnaast is er toegang tot expertise uit de stad waar Sluis dankbaar gebruik van maakt. Een laatste belang zit in het opdoen van contacten. Zo is er een nieuw netwerk ontstaan met Amsterdam maar ook met de andere stedenbandgemeenten.

Sluis kwam er bovendien achter dat er gedeelde problematiek was met Amsterdam. Dierikx: "Het verschil zit 'm niet in inhoud, maar de schaal is anders." Ook was het een goede ervaring om meer bewust te worden van de eigen waarde door vreemde ogen. Amsterdam heeft Sluis geleerd om trots te durven zijn op hun kwaliteiten. Daarbij loopt gelijkwaardigheid als een rode draad door de samenwerking heen. Dierikx: "Dankzij deze gelijkwaardigheid en de open houding van Amsterdam is de aanvankelijke scepsis geëvolueerd naar een beeld van Sluis én Amsterdam in plaats van Sluis versus Amsterdam."

De non-urban city en de schijntegenstelling tussen platteland en stad

Peter Sonderen, lector Theorie in de kunsten aan ArtEZ, reflecteert vanuit het perspectief van de kunsten op de verhouding tussen de begrippen platteland en stad. Kunstenaars zijn bij uitstek degenen die kunnen laten zien hoe de dualismen waarmee we telkens weer werken in iets anders omgezet kunnen worden. Dit onbekende midden is waar het in de dialoog over stad en platteland over zou moeten gaan. De opgave is om een gezamenlijke identiteit te zoeken, waarin het centrum en de periferie permanent van rol kunnen wisselen, vanuit een gedeeld belang. Sonderen: "We moeten stad en platteland als een geheel zien waarin onderlinge verbindingen telkens nieuwe verhoudingen scheppen."

Vanuit de gedachte dat stad en platteland niet langer als een vorm van dualisme gezien moeten worden komt Sonderen bij een nieuw concept: the non-urban city, de niet-urbane stad. Regio's als Twente en Arnhem-Nijmegen zijn bijvoorbeeld niet erg stedelijk terwijl zij wel steden heten, zijn zij dan niet-stedelijke steden?

Nationaal ziet men een sterke tegenstelling tussen stad en platteland die vooral gevoed wordt vanuit Randstedelijk denken. Vanuit internationaal perspectief is Nederland echter een grote aantrekkelijke metropool met veel groen en goede verbindingen. Waarom spreken we daarom nog niet over stadplatteland of plattelandstad? Elke grote stad (en ook dorp) in Nederland is hoe dan ook

verbonden met het platteland en kan daar helemaal niet los van worden gezien.

Het platteland en de natuur zijn bovendien al veel verder gedigitaliseerd dan we ons beseffen. Ons beeld van het platteland en dat van de stad behoeft een ingrijpende herijking. De stad is steeds meer de poëtische plek geworden waar men in een zekere wanorde flaneert (zoals eerder in het pastorale landschap) en het platteland vertegenwoordigt steeds meer het digitale regime.

Waar we in de verhouding tussen stad en platteland naar moeten zoeken is daar waar zij bij elkaar binnendringen, waar ze doorlaatbaar zijn. Het gaat dan niet meer over wat een stad of platteland is maar over wat we binnen dat netwerk kunnen doen. Hierdoor zal de focus de ene keer meer op het platteland liggen en de andere keer op de stad.

Meer informatie

De meet up is de tweede stap in een bredere dialoog, waarbij in de zomer van 2017 een groep experts bijeen is gekomen om te bepalen welke zes thema's kansrijk zijn voor het leggen van deze verbinding. Voor deze thema's worden in de meet up concrete ideeën uitgewisseld om mee door te gaan. Deze thema's zijn: klimaatadaptatie, energie en voedsel, bereikbaarheid, economische diversiteit, recreatie en groei- en krimpdynamiek.

De meet up is georganiseerd op initiatief van de P10, met ondersteuning van het ministerie van BZK, de gemeente Amsterdam en BNG Bank. En in nauwe samenwerking met de K6, de VNG en de renaissance van het platteland.

Er wordt gewerkt aan het organiseren van een vervolg op kansrijke ideeën uit de meet up. Meer informatie hierover wordt op [deze website](#) getoond en gestuurd aan de deelnemers van de meet up. Op deze website vindt u ook de opbrengsten van de themasessies uit de meet up.

Vanuit de P10 vindt er op 20 juni 2018 een bijeenkomst plaats waarin verder wordt gewerkt aan de thema's en terugkoppeling plaatsvindt aan het algemeen bestuur van de P10.

Heeft u interesse om u aan te sluiten bij een van de ideeën uit de meet up en heeft u dit nog niet aangegeven tijdens de meet up? Neemt u dan contact op met Merel Ooms van Platform31 via merel.ooms@platform31.nl of met de P10 via P10@opsterland.nl

PLATFORM31
kennis van stad en regio

Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties

P10

× Gemeente
× Amsterdam
×

GNG
BANK